

Wilfried Mestdagh

Churchillaan 322

2900 Schoten

03 369 38 38

wilfried@familiebemiddeling.net

<http://familiebemiddeling.net/>

Psychologisch consulent
Erkend familiaal bemiddelaar
Scheidingsconsulent
Relatietherapie

De scheidingsgids – praktisch

Een praktische gids ter voorbereiding van een scheiding

Bij een scheiding zijn er een hoop praktische zaken te regelen. Cliënten vragen mij dikwijls om een lijst of een gids – zodat ze zelf al één en ander kunnen overeenkomen. Deze praktische gids bevat de belangrijkste zaken die dienen overeengekomen te worden.

Inhoudsopgave

Jullie kinderen.....	3
Je inkomsten.....	3
Hoe wil je scheiden.....	3
Verblijf gedurende de procedure.....	4
Inboedel.....	5
Voertuigen.....	5
Financiële middelen.....	5
Niet hypothecaire leningen.....	6
Personenbelasting.....	6
Verzekeringen met kapitaalopbouw.....	6
Huisdieren.....	6
Vennootschap.....	6
Huurwoning.....	6
Gezinswoning.....	6
Overige onroerende goederen.....	7
Erfrecht bij overlijden tijdens de procedure.....	7
Vereffening en verdeling.....	7
Eigen geld en goederen.....	7
Onderhoudsuitkering tussen echtgenoten.....	8
De ouderschapsovereenkomst.....	8
Gezagsregeling kinderen.....	8
Verblijfsregeling kinderen.....	8
Kostenregeling kinderen.....	8
Indeling van de kosten.....	9
Verrekening van de kosten per kostensoort.....	9
De draagkracht van iedere ouder.....	9
Herziening kostenregeling.....	10
Besluit.....	10

Jullie kinderen

Sorry, ik wijk hier af van het praktische van deze gids en ga hier even over naar het emotionele. Waarom? Omdat dit zo belangrijk is en zoveel mensen dit uitstellen.

In een scheiding is er een eerste beslisser: één van jullie. Je hebt niet niet beslist in één nacht ijs. Misschien heb je er weken, maanden of jaren over gedaan – gewikt en gewogen – bekeken wat er nog mogelijk of niet meer mogelijk was. De rouwperiode is inmiddels voorbij. Na de mededeling begint de rouwperiode voor je partner. Dit kan raar klinken voor veel mensen – maar dit is psychologisch gezien echt een rouwperiode – je laat immers een groot stuk van je leven achterwege.

Maar denk eraan, jullie kinderen moeten dit ook verwerken. Dat doen ze elk op hun eigen manier, afhankelijk van hun leeftijd, hun denkvermogen, en contacten met hun omgeving zoals vrienden, school, familie.

Vertel het de kinderen zo vlug mogelijk – wacht niet tot het laatste moment. Geef de kinderen de kans om dit te verwerken terwijl mama en papa nog samen zijn. Als het om verblijf gaat, geef ze dan ook de kans om mee te denken wat ze het liefste hebben. Ze moeten niet noodzakelijk beslissingsrecht hierover krijgen, maar ze moeten wel voelen hoe belangrijk ze zijn voor allebei hun ouders.

Spreek met hun apart en later ook samen. Denk eraan dat kinderen steeds loyaal willen zijn tegenover beide ouders. Voor veel kinderen is de tijd dat ze verblijven bij papa of mama een maatstaf voor graag zien. Als je niet zeker bent laat dan de kinderen ook spreken met de bemiddelaar. Als psycholoog heb ik de nodige opleidingen gekregen om dit tot een goed einde te brengen. Soms hebben kinderen een heel ander beeld dan wat de ouders denken wat ze denken.

Zo, dan gaan we nu terug verder met de praktische zaken.

Je inkomsten

Als je inkomsten on een bepaalde grens liggen kan je van bepaalde voordelen genieten. Een van de directe voordelen rechtsbijstand. Dan kan de bemiddeling aan halve prijs of bijna helemaal gratis. Zie hiervoor de volgende nuttige links:

- <http://familiebemiddeling.net/wat-kost-bemiddeling/>
- <http://familiebemiddeling.net/tarieven/>
- <http://familiebemiddeling.net/pro-deo-inkomstengrenzen/>

Na de scheiding zijn er ook nog zaken die afhankelijk zijn van je inkomen (je wordt immers alleenstaande), zoals:

- verhoogde kinderbijslag;
- verhoogde terugbetaling geneeskundige zorgen (ook voor de kinderen);
- en als je de verhoogde terugbetaling kunt krijgen dan heb je ook:
 - goedkoop busabonnement voor jezelf en de kinderen,
 - treinreizen aan halve prijs;
- denk ook aan studiebeurzen en schooltoelagen.

Als je inkomen lager is dan het inkomen van je partner kan je ook echtscheidingspensioen

krijgen. Dat moet je zelf aanvragen tegen dat je de pensioenleeftijd bereikt. Als je het vergeet krijg je het niet vanzelf.

Hoe wil je scheiden

Als je wettelijk samenwoont moet de overeenkomst verbroken worden. Dat kan eenzijdig op het gemeentebestuur gebeuren. Bij een feitelijke samenwoning hoeft er hiervoor niets te gebeuren.

Als er gemeenschappelijke kinderen zijn moet er een ouderschapsovereenkomst opgemaakt worden. De ouderschapsovereenkomst bestaat uit een verblijfsregeling en een kostenregeling – zie verder. Voor niet-gehuwden zijn de andere overeenkomsten verder in dit document optioneel.

Als je gehuwd bent kan er ofwel een EOT (echtscheiding met onderlinge toestemming) opgemaakt worden, ofwel een scheiding van tafel en bed.

In het laatste geval blijven jullie gehuwd, maar praktisch gezien komt het op hetzelfde neer. Alles wordt verdeeld, er is geen verplichting meer tot samenwonen, en jullie erven niet meer van elkaar. Als jullie toch nog willen erven van elkaar, kan dit per testament.

Een scheiding van tafel en bed kan later eenvoudig omgezet worden in een EOT, maar ook in een verzoening. Alle vereffeningen en verdelingen moeten evenwel in de overeenkomst staan, net zoals bij een scheiding.

Bij een scheiding van tafel en bed val je onder het stelsel scheiding van goederen. Als er vervolgens een verzoening komt dan blijft wel dit stelsel geldig. Uw bemiddelaar kan dit met een eenvoudige procedure ongedaan maken als je dat wenst.

Zowel bij een echtscheiding als een scheiding van tafel en bed zijn alle volgende punten in dit document verplicht overeen te komen.

Verblijf gedurende de procedure

Als jullie nog samenwonen zullen er afspraken moeten gemaakt worden in verband met de verhuis van één van jullie of allebei. Hoelang blijven jullie nog samenwonen, of blijven jullie samenwonen tot er aan een voorwaarde is voldaan – bijvoorbeeld tot je een nieuwe woonst hebt gevonden.

Ook het financiële plaatje moet bekeken worden. Zolang jullie nog samenwonen zijn er gemeenschappelijke kosten. Er kan bijvoorbeeld nog een onverdeelde rekening blijven tijdens die periode waar de kosten van huishouding, eten en drinken, kinderen mee betaald worden.

Als je niet meer samenwoont kan je best je domicilie zo vlug mogelijk verzetten. In principe maakt het voor de rechtbank niet veel uit als je verblijfplaats verschilt van je officiële adres, maar het moet toch gebeuren.

Als er kinderen zijn, dan brengen die kosten mee. Die kosten zijn fiscaal aftrekbaar bij de ouder die de kinderen niet ten laste neemt. Maar dat gaat alleen als je kan aantonen dat je op een ander adres woont. Een reden te meer om dit zo vlug mogelijk te wijzigen.

Als je meer dan zes maanden officieel apart woont hoef je ook niet meer te verschijnen voor de rechtbank. De scheiding verloopt dan puur administratief.

Moest je verhuizen tijdens de procedure en er zijn al documenten naar de rechtbank gestuurd, verwittig dan ook de griffie van je verhuis. De rechtbank stuurt alles steeds aangetekend op.

Denk bij verhuis ook aan zaken zoals:

- abonnementen kranten en tijdschriften;
- rekeningen nutsvoorzieningen;
- adreswijziging voor school, ziekenkas, kinderbijslag, ...
- verzekeringen.

Inboedel

Wat gebeurt er met de inboedel? De gebruikelijke manier is een lijst opstellen waar iedere partner aanduidt wat hij graag wenst. Meestal is de verdeling dan al voor 90 procent in orde. Als er nieuwe zaken of zaken van grote waarde zijn kan je er ook een prijs op plakken maar dat is zeker niet verplicht. Meestal is het de gangbare tweedehandswaarde (kringloopwinkel). De eventuele opleg is dan de helft van de waarde. Een andere optie is samen sommige spullen terug aankopen voor de andere partner.

Wie is eigenaar van de inboedel in het stelsel van scheiding van goederen? Niet degene die het betaald heeft! Slechts als er een factuur is, en die factuur is expliciet aan één van jullie gericht, dan is het in principe persoonlijke eigendom. In alle andere gevallen zijn de goederen onverdeeld.

Maar is het niet relationeel eerlijker van, zelfs als er een tafel of een stoel persoonlijke eigendom is, van alles eerlijk te verdelen? De bedoeling van de aankoop van de inboedel was toch gemeenschappelijk? Of niet?

Wat wel eigen is, zelfs met het wettelijk stelsel, dat zijn goederen of geld, verkregen door schenking of erfenissen. Deze goederen of gelden moeten nog wel aanwezig zijn. Als je ze opgesoupeerd hebt dan wordt er verondersteld dat ze in de huwelijksgemeenschap zijn gestoken.

Opbrengsten van schenkingen of erfenissen zijn in ook gemeenschappelijk behalve als ze geherinvesteerd worden in persoonlijk goed. Stel je erft woningen waarvan er één wordt verhuurd. De huuropbrengst wordt gestoken om de tweede woning te renoveren. Dit blijft dan allemaal eigen.

Als er kinderen zijn, betrek je best de kinderen in het verdelen van hun spullen. Wat hebben ze het liefst bij mama? Wat hebben ze graag bij papa?

Voertuigen

De momentele tweedehandswaarde kan genomen worden verminderd met het saldo van een eventuele lening voor het voertuig. De helft van het verschil is de opleg.

Als er een lening is, dan moet die overgenomen worden door de overnemer. De andere partner moet ontlast worden van die lening.

Je kan de verzekering en de inschrijving van de voertuigen overzetten op de naam van de toekomstige eigenaar. De verzekeringsmaatschappij kan beide regelen. Deze procedure is gratis.

Doe dit nog tijdens je huwelijk, dan hoef je niet naar de technische controle en moet er niet opnieuw inschrijvingstaks betaald te worden.

Financiële middelen

Hoe worden de financiële middelen en schulden verdeeld?

Als er nog een gemeenschappelijke of onverdeelde rekening is, en er zijn nog gemeenschappelijke kosten, dan kan die tijdelijk behouden blijven. De nodige afspraken hierover moeten gemaakt worden.

Niet hypothecaire leningen

Alle leningen moeten overgenomen worden door de overnemer van het goed waar de lening voor staat. Een opleg is steeds de helft van momentele waarde verminderd met het saldo van de lening.

Personenbelasting

Zijn er nog sommen te ontvangen of te betalen van voorgaande aanslagjaren? Zo ja hoe moeten die verdeeld worden?

Verzekeringen met kapitaalopbouw

Dit zijn verzekeringen zoals pensioensparen of groepsverzekeringen. Bij dit soort verzekeringen groeit het kapitaal met de jaren. In principe moet de opbrengst ervan tijdens de huwelijksjaren verdeeld worden. Dit geldt uiteraard niet bij een stelsel van scheiding van goederen. De uitbetalingsinstelling moet ook verwittigd worden wie er uitbetaald moet worden ingeval van leven of ingeval van overlijden.

Huisdieren

Als er huisdieren zijn moet er mogelijk ook een overeenkomst voor gemaakt worden. Zowel voor het verblijf als voor medische kosten.

Vennootschap

Als er een gemeenschappelijke vennootschap is, wat gebeurt er mee? Blijft die gemeenschappelijk of neemt een van jullie de vennootschap over? Moet er een revisor aangesteld worden of kunnen jullie zelf de waarde bepalen?

Huurwoning

Bij een huurwoning moet eventueel het huurcontract overgenomen worden. Wat met de huurwaarborg?

Gezinswoning

Als je een woning hebt moet je beslissen wat daarmee gaat gebeuren. Ofwel hou je de woning in onverdeeldheid. Dit kan tijdelijk zijn of onder bepaalde voorwaarden (bijvoorbeeld tot de kinderen afgestudeerd zijn). Ofwel koopt één van jullie de woning in, ofwel wordt de woning verkocht.

Wat er ook met de woning gebeurt moet er overeengekomen worden wie de woning verder gaat bewonen, wat met de bewonerskosten, wat met de eigenaarskosten? Wat met de hypotheek? Dezelfde afspraken moeten gemaakt worden als je aan birdnesting gaat doen.

Wonen jullie nog samen? Tot wanneer of vanaf welke voorwaarden? Hoe zit het met de kostenregeling terwijl jullie nog samen wonen?

De vereffening van de woning is hetzelfde principe zoals met andere goederen. De waarde verminderd met het saldo van de lening is de opbrengst. De opbrengst wordt in twee verdeeld (bij een gelijk eigendomsaandeel). Bij een inkoop betaalt de overnemer de helft van die opbrengst aan de overlater. De overnemer neemt de lening over of gaat een nieuwe lening aan.

Denk eraan dat er in principe een notariële akte moet opgemaakt worden bij onverdeeldheid en bij toebedeling, en dat je in het geval van toebedeling ook nog eens 1% mieserietaks moet betalen.

Als je bij een onverdeelde woning geen notariële akte laat opmaken is die onbeschermd. Dat wil zeggen als één van de eigenaars schulden zou aangaan dan kan de woning in beslag genomen worden. Ook als één van de eigenaars uit onverdeeldheid wil, zal de woning moeten verkocht worden, de andere eigenaar kan dit niet tegenhouden. Met een notariële akte van onverdeeldheid kan je dit voorkomen. Sommige rechtbanken doen moeilijk als er bij een onverdeelde woning geen notariële akte is.

Overtuig je ervan dat de woning voldoende verzekerd is bij brand. Zie hiervoor het artikel: <http://familiebemiddeling.net/brandverzekering-bij-een-woning-in-onverdeeldheid/>.

Overige onroerende goederen

Zijn er behalve de gezinswoning nog andere onroerende goederen? Zo ja moeten hier ook de nodig afspraken rond gemaakt worden.

Erfrecht bij overlijden tijdens de procedure

Zolang je gehuwd bent zal je erven van elkaar. Je kan dit voorkomen door te beslissen van niet meer van elkaar te erven. Dit gaat slechts over de periode na neerlegging van de EOT en het definitief worden van het vonnis.

Vereffening en verdeling

Er zijn veel zaken die dienen overeen te komen. Wees creatief hierin, er kan vereffend en verdeeld worden afwijkend aan gelijk welke regel. Als het totale plaatje maar om een eerlijke verdeling gaat.

Eigen geld en goederen

Eigen activa blijft eigen – ook bij het wettelijk stelsel zonder huwelijkscontract. Eigen activa is bezit van voor het huwelijk of bezit dat je gekregen hebt door schenking of erfenis van familie. Opbrengsten kunnen eventueel gemeenschappelijk zijn. Stel dat je bijvoorbeeld een woning van jezelf verhuurt en je laat dat geld komen om een gemeenschappelijke rekening, dan is dat niet terug te vorderen.

Onderhoudsuitkering tussen echtgenoten

Wordt er alimentatie betaald tussen partners? Tijdelijk? Nooit? Denk eraan dat alimentatie fiscaal aftrekbaar is van het inkomen van de betaler, maar de ontvanger wordt er wel op belast.

De ouderschapsovereenkomst

Gezagsregeling kinderen

Er is steeds co-ouderschap bij minderjarige kinderen. Dat wil zeggen dat beide ouders evenveel gezag hebben over hun gemeenschappelijke kinderen. Als je daarvan wenst af te wijken moet je voor een goede motivatie zorgen.

Verblijfsregeling kinderen

Voor alle minderjarige kinderen moet een verblijfsregeling uitgewerkt worden. Deze moet uitvoerbaar zijn. Dat wil zeggen dat de dagen en uren moeten gespecificeerd worden, welke ouder brengt of haalt de kinderen. Hoe is de regeling tijdens het schooljaar? Wat met schoolvrije dagen, welke regeling tijdens de vakanties? Is de regeling hetzelfde in pare en onpare jaren? Moet er iets speciaal voorzien worden met feestdagen, verjaardagen, familiefeestjes?

Eventueel kan er een grafisch schema gemaakt worden als het verblijf te ingewikkeld is om in tekst samen te vatten. Dat kan bijvoorbeeld het geval zijn met ouders die in shift werken.

Wat als een kind ziek wordt? Wat als er een ouder (langdurig) ziek wordt?

Wanneer kan de verblijfsregeling gewijzigd worden? Kinderen kunnen problemen ondervinden met een verblijfsregeling, de beroepssituatie van een ouder kan wijzigen, een ouder kan ziek worden.

Wanneer gaat die verblijfsregeling in?

Kostenregeling kinderen

De kostenregeling van de kinderen moet geregeld worden voor alle kinderen die nog niet werken en nog geen eigen inkomen hebben – ongeacht hun leeftijd – dus ook voor meerderjarige kinderen, zelfs als die op kot wonen.

Welke ouder is verantwoordelijk voor het beheer van de ziekteverzekering en hospitalisatieverzekering?

Wie ontvangt de kinderbijslag? Wordt de kinderbijslag gebruikt voor de VGK (verblijfsgebonden kosten) of voor de NVGK (niet-verblijfsgebonden kosten).

Welke fiscaal stelsel? Verschillende mogelijkheden:

- fiscaal co-ouderschap;
- een ouder neemt de kinderen ten laste en de andere ouder kan alle kindkosten aftrekken; van zijn belastbaar inkomen;
- een even aantal kinderen ten laste van iedere ouder;
- ieder jaar wisselen.

Wordt het fiscaal voordeel verdeeld of niet?

Fiscaal co-ouderschap kan interessant zijn bij zeer jonge kinderen, jonger dan 6 jaar. Alleen bij maximum 2 kinderen en ook alleen als beide ouders alleenstaand blijven. In alle andere gevallen doe je verlies bij dit fiscaal systeem.

Een even aantal kinderen ten laste bij iedere ouder maakt dat iedere ouder het fiscaal voordeel heeft van kinderen ten laste (de helft uiteraard), en tegelijk ook kan genieten voor aftrekbare alimentatie voor de kinderen die bij de andere ouder ten laste zijn. Nadelen van dit systeem is de kinderbijslag want beide ouders trekken kinderbijslag voor kinderen in een lagere graad. Als je met een kindrekening werkt moeten er twee kindrekeningen zijn. Niet simpel dus.

Als je echt schrik hebt dat de ene ouder een euro meer fiscaal profijt heeft dan de andere ouder kan je beter ieder jaar omwisselen, of het fiscaal voordeel ieder jaar verdelen. Maar is het echt zo erg dat de ene wat minder belasting betaald dan de ander? Wees blij dat er fiscale voordelen bestaan!

Indeling van de kosten

Welke kosten zijn VGK en welke horen bij de NVGK? Een voorbeeld zijn opvangkosten, dit zijn kosten die iedere ouder misschien evenveel heeft. Maar als een van de ouders meer nood heeft aan opvang dan de andere, wilt de andere ouder daar dan mee in tussen komen of niet? Opvangkosten zijn ook fiscaal aftrekbaar voor de ouder die de kinderen ten laste heeft.

VGK zijn de kosten die afhankelijk zijn van het verblijf, zoals eten, drinken, kousen, ondergoed, beddengoed.

NVGK zijn de kosten die onafhankelijk zijn van het verblijf zoals kleding, schoolkosten, medische kosten.

Verrekening van de kosten per kostensoort

Hoe worden de VGK verrekend? Hoe worden de NVGK verrekend? Wat met de bijzondere kosten die niet voorspelbaar zijn?

Moeten de VGK en NVGK geraamd worden? Uw bemiddelaar heeft de nodige tools om die raming te maken, maar je kan ook zelf uitrekenen wat de kinderen kosten. Werk je met een vast bedrag per maand of ga je de kosten verrekenen per maand of andere periode?

Kosten kunnen maandelijks of driemaandelijks verrekend worden, maar een mogelijkheid is ook van te werken met een kindrekening. Een kindrekening is een bankrekening op naam van beide ouders. Daar worden dan alle NVGK van de kinderen mee gedaan. Beide ouders storten

alimentatie op die kindrekening in verhouding van hun draagkracht.

Alle betaalde alimentatie is aftrekbaar voor de ouder die de kinderen niet ten laste heeft. Dat geldt dus voor zowel voor stortingen op een kindrekening, en op de rekening van de andere ouder. Het geldt ook voor de bijzondere kosten die mogelijks slechts af en toe voorvallen.

De draagkracht van iedere ouder

Wat is de draagkracht per ouder? De wet zegt dat iedere ouder voor de opvoeding en het levensonderhoud van de kinderen moet betalen in verhouding van zijn netto inkomen. Maar je kan het ook ieder de helft doen. Je kan het ook verschillend doen voor de VGK en NVGK.

Herziening kostenregeling

Een kostenregeling kan ook herzien worden. Je werk of inkomen kan veranderen, de fiscale maatregelen kunnen wijzigen, de kinderbijslag kan wijzigen.

Besluit

Het is een hele boterham. Een erkend familiaal bemiddelaar kan je hier doorhelpen. Het is niet mogelijk in een document voorbeelden te geven van alle mogelijkheden. Wees creatief en probeer te onderhandelen over de punten waar je elk een andere visie over hebt. Probeer niet de ander te overtuigen van je gelijk – daar bereik je niets mee. Twee visies mogen naast elkaar bestaan. Maar je moet wel tot een consensus komen bij een regeling.

Ga niet in de aanval of de verdediging – maar stel jezelf kwetsbaar op. Begin niet te eisen en op te komen voor je rechten – maar spreek over je noden en bekommernissen. Heb je een meningsverschil over een verdeling? Denk er dan aan dat naast de juridische juistheid ook een relationele eerlijkheid bestaat.

Maak een afspraak, als bemiddelaar ben ik de aangewezen persoon om dit alles met jullie door te nemen.

Een scheiding is nooit aangenaam, maar het kan wel in vrede en sereniteit – het hoeft echt geen oorlogsverklaring te zijn – jullie zijn er gewoon niet in geslaagd om samen oud te worden.

Als er kinderen zijn, hou steeds in gedachten dat jullie wel ex-partners worden maar des te meer ieder van jullie de ouderpet moet opzetten.